

Četrdeset godina pod regatnim jedrima

U dubrovačkom sportu postoje neke dugogodišnje konstante vrhunske kvalitete. Na prvom mjestu to su plivači i vaterpolisti poznatog kluba »Jug«.

Jedna druga konstanta po kojoj je sportski Dubrovnik poznat i šire, to je Andro Knežević. Još kao dvanaestogodišnjak počeo se zanimati za jedrenje. Privlačili su ga more i njegovo plavo prostranstvo na koje se želio jedrilicom otisnuti. Možda je tu ljubav prema moru i njegov zov, kao sin pomorca, nosio u sebi od onih prvih dječjih spoznaja o moru. Otac mu je imao barku u kojoj je mogao samo veslati, jer jedra nije ni bilo. Danas vižljasti i vedri 60 godišnjak svoje prvo krštenje pod jedrima mogao je doživjeti tek nakon povratka iz rata. Premlad za vojnika, ali ipak čvrst i ozbiljan, bio je sudionik posljednjih pobjedonosnih bitaka za oslobođenje naše zemlje. Vrativši se sretno kući uspijeva realizirati svoju želju za jedrenjem na očevom kaiću, skrojivši jedro od obične plahte. To je bilo jedrenje niz vjetar, dok se uz vjetar veslalo, pa opet tako kroz grušku luku, dok se ne izgustira i umori.

Istovremeno se obnavlja JD »ORSAN« i Andro se brzo našao u pravoj sredini, koja će mu omogućiti postizanje velikih sportskih rezultata.

I tako je počelo, a evo traje neprekidno sve do danas. Gledajući na tu vremensku skalu unatrag, izgleda da je sve to brzo prošlo. Ali sâm Andro i oni koji su s njim »regatali« znaju koliko su teški i veliki bili skalini na toj skali. Međutim, nijedan ga nije pokolebao ni zaustavio. A što je bio veći, to je i uspjeh na kraju bivao slađi. Tih uspjeha bilo je mnogih i raznolikih. Da spomenemo neke: bio je prvak Jugoslavije u modelima jedrilica 1949. godine. Jedrio je u svim klasama koje je JD »Orsan« imao, od šljuke do krstaša, i na mnogim regatama osvajao prvo mjesto. U klasi »Šljuka« reprezentirao je našu zemlju na Crnom moru 1957. godine, a 1961. godine sudjeluje na Istočno-Mediteranskom kupu u Bariju s jedrilicom klase »Fin«.

Najveće uspjehe postigao je s »Bobarom« kao njen kormilar. Od tri Brionske regate, koje su bile pod Titovim pokroviteljstvom, osvojena su dva prva mjesta. Zatim prva mjesta u Jadranskim regatama. Sedam puta sudjelovanja na Transjadranskim regatama u kojima je veća sila više puta spriječila »Bobaru« da trijumfira, da bi se to 1969. godine ostvarilo na regati od Trsta preko Tremita do Splita. Od svih regata i brodova na tim Transjadranskim regatama Andro je s posadom na »Bobari« bio najuspješniji brod.

U domaćoj konkurenciji »Bobara« je bila 10 godina nepobjediva u svojoj klasi, a kad se uvela nagrada i za najbrži brod često je odnosila i taj trofej. Za kormilom je uvijek bio Andro. 1980. godine osvaja prvenstvo države, kada se taj vid

regate uspostavio za krstaše. Sudjeluje na regati »Givalia« (Tulon — Korzika — San Remo), zatim nekoliko manjih regata u Italiji, te na svjetskom prvenstvu u klasi jedne tone u Napulju 1980. godine.

Veliki dio pokala koje rese lijepi dom »Orsana« preko Androvih ruku došli su u klub i svojim brojem i legendom najbolje govore o 40 godina Androvog jedrenja. Toliko smo bili navikli na njegove pobjede da je tu našu naviku najbolje duhovito izrazio poznati orsanov motorista Ivo Šoletić-Đegez rekavši jednom: »Što ideš na regatu, reci im da Ti pošalju pokal«.

U jedriličarstvu nema sigurnosti i apsolutnih favorita. Koliko se puta dogodilo nešto nepredviđeno na brodu, na moru ili u zraku. Nemoguće je sve predvidjeti u stalno promjenljivom mediju, ali treba sve poduzeti da se izbjegnu neugodnosti. Zato ovaj sport traži maksimalni napor i, što je najteže, dugotrajnu koncentraciju. U tome je Andro postigao toliku rutinu, pa je među jugoslavenskim jedriličarima cijenjen kao vrhunski jedriličar. Ali za to treba imati talenta, upornosti, živaca, izdržljivosti i znanja. A to je Andro uvijek imao. Pa kad je i tehnika počela pomagati jedriličarima raznim instrumentima o kutu upada vjetera i njegovoj brzini, Andro je svojim ostrim okom znao predvidjeti buduću promjenu prije nego je instrumenti registriraju. Odjedrio je on u ovih 50 godina između 400—500 službenih regata. Kada se tome dodaju sati i milje treninga, pripreme i oprema broda, onda se može reći da je čitavo ovo Androvo vrijeme proteklo u znaku jedara. Pogotovo što mu je i profesionalni posao vezan uz klub, u kojemu je bio učitelj mnogim generacijama jedriličara. Godinama je održavao

jedriličarske tečajeve, a na Pomorskoj školi predaje predmet »Mornarske vještine«, kroz koji nastoji mlade buduće kapetane naučiti jedriti i voljeti more.

Treba ga vidjeti kakav je prije starta u društvu s jedriličarima iz svih klubova. Svatko ga pozna i pita za savjet pred regatu. Uvijek je rado primljen i viđen među svim jedriličarima. Mnogi ljubitelji jedriličarstva i sada dođu vidjeti kako to Andro uvijek najbolje starta. Kad je on za »timunom«, onda je u pravilu »Mostravenat«¹ regate. Ali i kad uvjerljivo vodi regatu, njegov nerv stalno je napet, jer uvijek želi bolje. Zna da u jedriličarstvu nema sigurnog favorita i dok ne čuje da je pucanj ili zvono potvrdilo njegovu pobjedu učinit će sve da do nje dođe, ponekad nešto što je možda na granici ljudskih mogućnosti. Tako je kad tuče nogama o »pajul«, i kad se savija od bolova čira, i kad u kratkom petminutskom odmoru pusti kormilo drugome, da ga najmanja promjena situacije opet satima za njega veže, i u »pečenju« na suncu po bunaci, i u natezanju i puštanju »škota« i »škivavanju trećaka« u rasparanoj kabanici s osoljenim obrvama i brcima, i u havarijama isparanih jedara, slomljenih »pataracina«, napuknutog jarbola i s morem preko »pajula«. A kad sve to prespava opet je spreman za sve ispočetka.

Zbog svega toga postao je pojmom dubrovačkog i jugoslavenskog jedriličarstva. Često je ulazio u uži izbor sportaša Dubrovnika a 1966. i 1969. godine je bio proglašen za najboljega.

Osim toga nagrađen je od Republičke konferencije Narodne tehnike Hrvatske.

Zbog svoje stručnosti i popularnosti bio je gost na tri velike međunarodne regate i na nekoliko naših regata, onda kad nije mogao s »Bobarom« sudjelovati. Svi ga organizatori međunarodnih regata kod nas zovu u rukovodstvo regate.

¹ Vjetrokaz

² Boro Kamić: Skica za jedan portret — Naš kormilar 50 godina JD »ORSAN« Dubrovnik 1933—1983

Evo, u nizu Androvih jubileja dočekali smo i ovaj 40 godišnji neprestanog aktivnog jedrenja. Iako on najavljuje povlačenje, poznavajući Andra, s neizlječivom zaraženosti jedrom i morem, siguran sam da će još dugo jedriti.

»Postao je i pojam i podstrek u tom sportu, punom ljepote i težine, u pomoračkom zvanju čiju težinu i ljepotu ono samo u sebi nosi. I zato rastanka nema, ne može se rastati od nečega što život znači i dosadašnja uzburkana raspoloženja samo tako zamijeniti punim mirom kao što na moru poslije oluje nastane bunaca, kao nasukani brod što je islužen izvučen na kraj.

Taj uspravan lik bakrene boje, preko koga se prelio mnogi val i koji su šibali vjetrovi iz svih pravaca, u čijem nemirnom oku, zaklonjenom zavjesom gustih obrva, uvijek titra more, slušajući zapovijest svog nemirnog duha, rekao je sam sebi i drugima: »O tome ja i ne mislim...«

Jer zov mora i jedara je neodoljiv. Pogotovo u onoga u koga je krv pomiješana s morem.«²

U ovoj jubilarnoj godini dubrovačkog jedriličarstva, kad se napunja 50 godina klupskog doma Jedriličarskog društva »Orsan« i 40 godina Andra Kneževića pod regatnim jedrima, klub je nabavio novi regatni brod i dao mu ime »Lorko«. Tako uz ranije nabavljenog »Lera« opet ima dva dobra krstaša, koji su zamijenili legendarnu »Bobaru« i »Argosy«. Ti se brodovi u pravilu vraćaju kao pobjednici sa svih regata na kojima se pojavljuju.

Andro je vodio »Lorka« s mladom posadom i svoju posljednju ovogodišnju regatu krunio ne samo pobjedom u svojoj klasi krstaša, već je i u ukupnom zbroju s ranijim ovogodišnjim pobjedama postao republički i državni prvak u klasi krstaša po »yu handicapu«. Eto to je ta vrhunska kvaliteta koja traje punih 40 godina.

Dobar vjetar, uz mrcu sreće na regatnom brodu i Androvo znanje, bit će dovoljno za nove pobjede. Na to smo naučeni i to dalje očekujemo od ovog najstarijeg aktivnog vrhunskog sportaša našeg grada.

Boro Franušić

CROATIA DUBROVNIK MARINE ASSOCIATION LTD.

Put Maršala Tita 69

**ZAJEDNICA
RIZIKA OSIGURANJA
TRANSPORTA I KREDITA**

OSIGURANJE ROBE U PREKOMORSKOM, KOPNENOM I AVIONSKOM TRANSPORTU, OSIGURANJE BRODOVA I USLUGE STRANIM OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVIMA.

